

Čís. 11628.

Do usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu první stolice vydané podle § 34 řádu o zbavení svéprávnosti ze dne 28. června 1916, čís. 207 ř. zák., jest přípustný dovolací rekurs jen za podmínek § 46 (2) zákona ze dne 19. června 1931, čís. 100 sb. z. a n., o základních ustanoveních soudního řízení nesporného.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, R I 205/32.)

Za řízení o zbavení Karla B-a svéprávnosti usnesl se soud první stolice, by Karel B. byl dodán na psychiatrickou kliniku k vůli zjištění duševního stavu a k podání znaleckého posudku o tom, zda je pro duševní chorobu nebo slabomyslnost nezpůsobilý, by mohl sám své věci obstarávat. Rekursní soud napadené usnesení potvrdil.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Jde o usnesení rekursního soudu, jímž bylo potvrzeno usnesení soudu první stolice vydané podle § 34 řádu o zbavení svéprávnosti. Do tohoto usnesení může podle § 56 (1) téhož řádu a podle § 46 odst. (2) zákona ze dne 19. června 1931 čís. 100 sb. z. a n. býti podán rekurs k Nejvyššímu soudu jen pro nezákonnost, zřejmý rozpor se spisy nebo zmatečnost. Poněvadž žádný z těchto důvodů stěžovatel nevytýká ani z obsahu dovolacího rekursu to nelze vyvoditi, nemohlo býti dovolacímu rekursu vyhověno.

Čís. 11629.

Knihovní převod bez platného titulu nemá jiný význam, než odezdání při movitých věcech, a má hmotněprávní účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, jež předepisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu.

Knihovní převod zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, jež není skutečnou držbou ve smyslu § 309 obč. zák. a neskytá ani posesorní ochranu.

Důvěra ve veřejné knihy předpokládá, že nabyvatel důvěřuje v to, že knihovní stav jest po hmotné stránce správný a úplný. Důvěra ve veřejné knihy tu musí býti v čase nabytí knihovního práva nebo v době podání žádosti o vklad.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, Rv I 75/31.)

Žalobci koupili od Věry G-ové dům se zahradou č. kat. 6/2. Žalobou, o niž jde, domáhali se žalobci na žalované, majitelce sousedního domu, by byla žalovaná uznána povinnou, skutečnou držbu části parcely (zahrady) ležící před jejím domem postoupiti žalobcům jako vlastníkům tohoto pozemku, jí na pozemku zřízenou oddělovací zeď, jakož i veškerá zřízení na vlastní útraty dáti odstraniti a obnoviti dřívější stav, tvrdíce,

že jim byla Věrou G-ovou prodána i zahrada před domem žalované. Oba nižší soudy žalobu zamítly, odvolací soud z těchto důvodů: Soud procesní vystihl zcela správně, že rozhodnutí tohoto sporu nezávisí na rozřešení otázky, zda odpůrkyni byla Helenou H-ovou zahrazená část zahrady prodána, čili nic, nýbrž že jen rozhoduje, zda odvolatelé i tuto zahrazenou část zahrady od Věry G-ové koupili. Soud procesní zodpověděl tuto otázku v neprospěch odvolatelů, právem, neboť, jak bylo v napadeném rozsudku správně vyloženo, měla Věra G-ová, prodávajíc odvolatelům dům, úmysl, prodati jim s domem jen onu část zahrady, jež byla před tímto domem, a týž úmysl měli i odvolatelé. Proto nemohou odvolatelé požadovati pro sebe i onu část zahrady, jež jest před sousedním domem odpůrkyně, a jež jim nebyla prodána. Pro tuto část zahrady jim schází titul. Na věci však nic nemění, že v kupní smlouvě, kterou uzavřeli odvolatelé s Věrou G-ovou, je zahrada uvedena celá a že se odvolatelé stali knihovními vlastníky celé této zahrady, neboť je nelze ohledně části zahrady před domem odpůrkyně považovati za beze-lstné vlastníky.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Pod dovolacím důvodem § 503 čís. 4 c. ř. s. vytýkají dovolatelé, že odvolací soud jim neprávem upírá nabývací důvod, titul § 424 obč. zák. k celé nedělené parcele č. 6/2, ač prý žádá ze smluvních stran neprojevila úmysl, že v písemné kupní smlouvě ze dne 27. února 1925 parcelou 6/2 byla míněna jen obmezená část. Dovolatelé však přehlížejí, že odvolací soud zjistil ve shodě s prvním soudem na základě souhlasných výpovědí smluvních stran, i prodatelky Věry G-ové i žalobců jako kupitelů, že měly srovnalou vůli prodati a koupiti jen onu část parcely 6/2, která jest před prodáváním domem čís. 608, třebaže to výslovně neprojevily. To je zjištění skutkové (srovnej rozhodnutí č. 678 sb. n. s.), k němuž soud nedospěl jen výkladem písemné tržové smlouvy, nýbrž na základě volného hodnocení důkazů, a nelze je proto napadati žádným z dovolacích důvodů výčetmo v § 503 c. ř. s. uvedených. P r o - j e v s r o v n a l é v ů l e lze učiniti i mlčky (§ 863 obč. zák.). Neměly-li smluvní strany pochybnosti o tom, že předmětem kupu je jen část parcely před prodáváním domem, projevily zjištěnou srovnalou vůli m l č - k y, třebaže z neznalosti knihovního stavu označily prodávanou část zahrady číslem 6/2, neboť nesejde na označení, nýbrž na pravém úmyslu stran (§ 914 obč. zák.). Z toho je patrné, že druhá část parcely 6/2 před domem číslo popisné 21 v T. nebyla předmětem kupu, nedošlo proto o ní ke kupní smlouvě (§§ 861, 869 obč. zák.) a schází proto žalobcům titul (§ 424 obč. zák.). Byla-li v písemné kupní smlouvě prodaná část zahrady označena omylem číslem 6/2, ač v pozemkové mapě je jí označena celá zahrada, stal se sice převod knihovního vlastnického práva k celé parcele 6/2 na základě formálně správného vkladu, ale v rozporu s hmotně právním předpokladem. Knihovní vklad není formálním aktem v tom smyslu, že má i účinnost po stránce hmotněprávní bez ohledu na hmotněprávní předpoklady. Neboť knihovní převod bez platného titulu nemá jiný význam, než odevzdání při movitých věcech, a má hmotněprávní

účinnost jen, jsou-li splněny veškeré předpoklady, které předpisuje občanský zákon pro zamýšlenou a chtěnou změnu, předpokládají tudíž podle § 424 obč. zák. i titul a, je-li jím smlouva, i platně uzavřenou smlouvu (§§ 861, 869 obč. zák.). Knihovní převod zjednává nabyvateli jen knihovní držbu, o níž sami dovolatelé připouštějí, že není držbou skutečnou ve smyslu § 309 obč. zák. a že neskýtá ani posesorní ochranu. Nemohli by tudíž dovolatelé ani se stanoviska držby žádati odstranění zdi a jiných zařízení, pořízených žalovanou na rozhraní obou částic a na částici před domem žalované. Důvěra ve veřejné knihy (§§ 443, 1500 obč. zák.) by dovolatelům nepomohla k hmotněprávní účinnosti knihovního vlastnictví ke sporné části parcely čis. 6/2, předpokládajíc, že se knihovní vklad stal na základě platného právního titulu. Jen tehdy přichází důvěra ve veřejné knihy k plné účinnosti, když nabyvatel nabytí knihovního práva na základě platného titulu, avšak v nezaviněné neznalosti, že se knihovní stav nesrovnává se stavem právním (skutečným). O jednání žalobců v důvěře ve veřejné knihy však vůbec nelze mluvit; neboť důvěra ve veřejné knihy předpokládá, že nabyvatel důvěřuje v to, že knihovní stav je po hmotné stránce správný a úplný. Nestačí proto, tvrdí-li žalobci, že se spolehali na knihovní stav a že dle toho jednali, nýbrž musilo by to i z jejich jednání býti patrné. Tomu však v souzeném případě tak není. Právě naopak: dovolatelé knihovní stav (správně stav pozemkové mapy) neznali, ale znali pravý skutečný stav, ano je zjištěno, že věděli, že kupují jen část zahrady č. par. 6/2 před kupovaným domem, a dle toho stavu také jednali, ano je zjištěno, že jen této části používali a žalované nezabráňovali v používání druhé části, a dokonce ani nic nenamítali, když provedla na ní kanalisaci a dala na rozhraní postavit zed' (srovnej § 368 obč. zák.). Jednali tedy v důvěře ve skutečný, právní a smluvený stav, nikoliv v důvěře ve stav knihovní. Mimo to však důvěra ve veřejné knihy tu musí býti v čase nabytí knihovního práva nebo v době podání žádosti o vklad, má-li zásada o důvěře v knihy veřejné dojít účinnosti. Zvěděli-li však dovolatelé až v roce 1927 příležitostně od inženýra Kurta P-a, jenž jim zhotovoval ze zcela jiných důvodů situační plánky, že obě části zahrady jsou neděleně pod parc. číslem 6/2 zapsány při domě č. popisné 608 v T., který koupili, a snažili se dodatečně tohoto stavu ve svůj prospěch využít, pojali důvěru v knihy veřejné příliš pozdě a nemohou se na ni odvolávat. Nemají-li dovolatelé ani titul k nabytí sporné částky parc. č. 6/2 a nejednali-li v době nabytí knihovního práva v důvěře v knihy veřejné, nedokázali vlastnictví ke sporné částici a nezáleží proto na tom, zda jednali obmyslně, či bezelstně. Mínil-li dovolatelé, že, ana tabulární držba není skutečnou držbou po rozumu § 309 obč. zák., nezáleží na obmyslnosti a že stačí k průkazu vlastnictví, že jsou knihovními vlastníky, dospělo by se k protizákonnému názoru, že knihovní vklad stačí bezvýmínečně k nabytí vlastnictví bez ohledu na nedostatek titulu a bez ohledu na to, zda se důvěra v knihy veřejné zakládá na bezelstnosti, či na obmyslnosti. O to, zda se žalovaná stala vlastnící sporné částice na základě tržové smlouvy z 29. prosince 1927, nejde, jak správně rozpoznaly nižší soudy, nýbrž jde jen o to, zda dovolatelé nabyli i hmotněprávně vlastnictví ke sporné částici a zda jsou tudíž vůbec k žalobě oprávněni. Jde o žalobu vlastnickou, neboť žalobní nárok zní na vydání sporné částice do držby žalobců a na

odstranění zařízení žalovanou na ní provedených. Základem pravé vlastnické žaloby (§§ 366—379 obč. zák.) je vlastnictví, jež žalobci nedokázali, jak shora bylo doličeno. A základem žaloby z domnělého vlastnictví je držení k vydržení způsobilé (§ 372, 374 obč. zák.). K tomu je zapotřebí, by žalobce dokázal, že nabyt držby věci bezelstně, platným titulem a pravým způsobem, jak ustanovení § 372 obč. zák. výslovně předpisuje. Nedokázali-li žalobci, jak shora bylo doličeno, ani platný titul nabývací ke sporné části, schází jim i v tomto směru oprávnění k žalobě.

Čís. 11630.

Zákonitým znakem žaloby zápuřčí (§ 523 obč. zák.) jest, by jí bylo vymáháno určité p l n ě n í mající právní základ ve vlastnictví žalobce.

Tím, že v žalobě o určení, že žalovanému jako vlastníku domu nepřísluší služebnost, bylo se domáháno i toho, že žalovaný jest povinen to uznati, nepozbyla žaloba povahy určovací žaloby podle § 228 c. ř. s.

Podrobil-li se žalovaný určovací žalobě úplně a bez výhrady, jest tím nejen zjištěno, že mu nepřísluší služebnost, nýbrž i že žalobce má právní zájem na brzkém určení, že žalovanému služebnost nepřísluší.

Neuznal-li žalovaný žalobní nárok jako takový, nepodrobiv se zcela a bez výhrady určovací žalobě, nýbrž uznal-li jen p r á v n í p o m ě r, o jehož určení byl žalován, nevysloviv se o jsoucnosti právního zájmu a o oprávnění žalobce k podání určovací žaloby, musí soud bez ohledu na to, zda byl nedostatek právního zájmu vytýkán čili nic, před rozhodováním o žalobní žádosti zkoumati otázku právního zájmu jako předpokladu žaloby.

Není-li prokázán zájem na brzkém určení, musí býti určovací žaloba zamítnuta nadobro, nikoliv jen pro tentokrát.

(Rozh. ze dne 30. dubna 1932, Rv I 460/31.)

Procesní soud první stolice vyhověl žalobě, již se žalující družstvo domáhalo výroku, že žalovaná jest povinna uznati, že jí jako majitelce domu č. 96 v Ž. nepřísluší reální služebnost, podle níž jest žalující družstvo povinno neodnímati dvěma oknům ve zdi zmíněného domu směrem do dvora domu č. 95 přístup světla ze dvora č. 95 a vyhlídku do tohoto dvora. Odvolací soud žalobu zamítl.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Dovolání, uplatňující dovolací důvod § 503 č. 4 c. ř. s., není opodstatněno. Především jest si ujasniti, o jakou žalobu v souzeném případě jde. Žalující družstvo domáhalo se v žalobě výroku, že žalovaná je povinna buď uznati, že jí jako majitelce domu č. 96 v Ž. nepřísluší reální